

Representations & Warranties (Δηλώσεις και Διαβεβαιώσεις): Η Υποτιμημένη Ρήτρα των Σύγχρονων Εμπορικών Συμβάσεων

Maria-Nefeli Christodouloupoulou
Lawyer | GDPR&AI Compliance

Εισαγωγή

Σε κάθε εμπορική σύμβαση τα συμβαλλόμενα μέρη λαμβάνουν αποφάσεις βασιζόμενα σε πληροφορίες που παρέχει το ένα μέρος στο άλλο. Ο αγοραστής θεωρεί ότι ο πωλητής διαθέτει το δικαίωμα να μεταβιβάσει το προϊόν ενώ ο πελάτης θεωρεί ότι ο πάροχος διαθέτει τις απαραίτητες άδειες, τεχνογνωσία και δικαιώματα για την παροχή των υπηρεσιών. Αντίστοιχα, ο επενδυτής θεωρεί ότι οι πληροφορίες που του γνωστοποιούνται κατά τη διαπραγμάτευση είναι ακριβείς και πλήρεις.

Στην πράξη, όμως, η μεγαλύτερη απειλή για μία συναλλαγή δεν προέρχεται πάντοτε από την πλημμελή εκτέλεση της σύμβασης αλλά από την ανακρίβεια των πληροφοριών πάνω στις οποίες στηρίχθηκε η απόφαση των μερών να συμβληθούν. Για τον λόγο αυτό, η σύγχρονη συμβατική πρακτική ανέπτυξε τις Δηλώσεις και Διαβεβαιώσεις (Representations & Warranties), δηλαδή συμβατικούς μηχανισμούς μέσω των οποίων τα μέρη κατανέμουν τον πληροφοριακό κίνδυνο και προσδιορίζουν εκ των προτέρων ποιος θα φέρει τις συνέπειες εάν συγκεκριμένα πραγματικά ή νομικά δεδομένα αποδειχθούν ανακριβή.

Δεν είναι τυχαίο ότι στις σύγχρονες εμπορικές συμβάσεις οι διαπραγματεύσεις γύρω από τις Δηλώσεις και Διαβεβαιώσεις καταλαμβάνουν συχνά περισσότερο χρόνο από τη διαπραγμάτευση των οικονομικών όρων καθώς καθίσταται προφανές πως η αξία τους δεν βρίσκεται στη διατύπωση μιας απλής δήλωσης αλλά στην κατανομή της ευθύνης όταν η δήλωση αυτή αποδειχθεί λανθασμένη.

Τι είναι οι Δηλώσεις και Διαβεβαιώσεις (Representations & Warranties)

Πρόκειται για συμβατικές δηλώσεις σχετικά με πραγματικά ή νομικά γεγονότα που θεωρούνται κρίσιμα για τη σύναψη της σύμβασης.

Παράδειγμα:

«Ο Προμηθευτής δηλώνει και διαβεβαιώνει ότι διαθέτει όλα τα απαραίτητα δικαιώματα για την παροχή των υπηρεσιών.»

Η σημασία τους έγκειται στο ότι μεταφέρουν τον πληροφοριακό κίνδυνο στο συμβαλλόμενο μέρος που βρίσκεται σε καλύτερη θέση να γνωρίζει την πραγματική κατάσταση.

Η μεγαλύτερη παγίδα στις Δηλώσεις και Διαβεβαιώσεις (Representations & Warranties) είναι ότι πολλοί τις αντιμετωπίζουν ως "τυποποιημένο boilerplate". Στην πραγματικότητα είναι από τις λιγότερο τυποποιημένες και περισσότερο διαπραγματεύσιμες διατάξεις μιας σύμβασης.

Είναι τυποποιημένες;

Ναι και όχι.

Υπάρχουν διεθνώς καθιερωμένες κατηγορίες:

Authority Warranty

Compliance Warranty

Non-Infringement Warranty

Ownership Warranty

Performance Warranty

Όμως η πραγματική διαπραγμάτευση δεν γίνεται στον τίτλο της ρήτρας αλλά:

στο εύρος της,

στις εξαιρέσεις,

στη χρονική διάρκειά της,

στις συνέπειες παραβίασης.

Δύο συμβάσεις μπορεί να έχουν ακριβώς τον ίδιο τίτλο και εντελώς διαφορετική κατανομή κινδύνου.

Παγίδες

Παράδειγμα:

The Supplier warrants that the Services will be error free.

Με την πρώτη ανάγνωση η διατύπωση φαίνεται λογική. Στην πράξη όμως δημιουργεί σχεδόν αντικειμενική ευθύνη. Δεν υπάρχει σύνθετο λογισμικό ή τεχνολογική υπηρεσία που να είναι απολύτως απαλλαγμένη από σφάλματα.

Ορθή χρήση

The Services shall perform substantially in accordance with the Specifications.

Η προσθήκη της λέξης *substantially* (ουσιωδώς) μειώνει σημαντικά τον κίνδυνο μελλοντικών διαφορών.

Authority Warranty (Διαβεβαίωση Εξουσίας)

Παράδειγμα:

«Το συμβαλλόμενο μέρος διαθέτει όλες τις απαραίτητες εταιρικές εγκρίσεις για τη σύναψη και εκτέλεση της σύμβασης.»

Γιατί είναι σημαντική;

- Ελέγχει τη νομιμοποίηση.
- Μειώνει τον κίνδυνο αμφισβήτησης της σύμβασης.
- Αποτελεί σχεδόν καθολική ρήτρα στις διεθνείς εμπορικές συμφωνίες.

Η Παγίδα

Μία θυγατρική εταιρεία υπογράφει πολυετή σύμβαση παροχής υπηρεσιών χωρίς προηγούμενη έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου ή του αρμόδιου εταιρικού οργάνου, ενώ το καταστατικό ή οι εσωτερικοί κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης απαιτούσαν σχετική εξουσιοδότηση.

Σε μια τέτοια περίπτωση μπορεί να προκύψουν:

- αμφισβήτηση της δεσμευτικότητας της σύμβασης,
- εταιρικές διαφορές ως προς την εγκυρότητα της εκπροσώπησης,
- αξιώσεις αποζημίωσης λόγω ανακριβούς διαβεβαίωσης.

Compliance Warranty (Η Διαβεβαίωση Συμμόρφωσης):

Παράδειγμα:

«Ο Πάροχος συμμορφώνεται με το εφαρμοστέο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο.»

Η πραγματική διαπραγμάτευση αφορά:

- ποιους νόμους καλύπτει,
- ποια χρονική περίοδο αφορά,
- αν απαιτείται πλήρης ή ουσιώδης συμμόρφωση.

Η διαφορά μεταξύ των όρων:

complies with all laws

και

materially complies with applicable laws («Το Μέρος δηλώνει και διαβεβαιώνει ότι συμμορφώνεται, κατά τρόπο ουσιώδη, με το εφαρμοστέο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τις δραστηριότητές του.»)

μπορεί να είναι καθοριστική.

Non-Infringement Warranty (Η Διαβεβαίωση μη Προσβολής Δικαιωμάτων Τρίτων)

Παράδειγμα:

«Το λογισμικό δεν παραβιάζει δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας τρίτων.»

Η συγκεκριμένη διαβεβαίωση αποτελεί μία από τις σημαντικότερες ρήτρες σε:

- SaaS Agreements
- Software Agreements
- Technology Agreements
- Cloud Contracts

Παράδειγμα:

The Software does not infringe any third-party intellectual property rights.

Αρχικά η διατύπωση φαίνεται τυπική.

Ας υποθέσουμε όμως ότι:

- η αξία της σύμβασης είναι 40.000 ευρώ,
- τρίτος ασκεί αγωγή για παραβίαση πνευματικής ιδιοκτησίας,
- η απαίτηση ανέρχεται σε 2.000.000 ευρώ.

Η πραγματική σημασία της διαβεβαίωσης γίνεται πλέον εμφανής.

Το ζήτημα δεν είναι η αξία της σύμβασης, αλλά ποιος αναλαμβάνει τον νομικό κίνδυνο της αξίωσης γεγονός το οποίο αποδεικνύει πως η διαβεβαίωση δεν αφορά μόνο την ακρίβεια μιας πληροφορίας αλλά την κατανομή του κινδύνου μεταξύ των μερών, το οποίο σημαίνει πως αν η διαβεβαίωση αποδειχθεί ανακριβής, ενδέχεται να ενεργοποιηθούν αξιώσεις αποζημίωσης, ακόμη και υποχρέωση αντικατάστασης ή επανασχεδιασμού του προϊόντος.

Knowledge Qualifiers:

Όταν η Ευθύνη Συνδέεται με τη Γνώση

Παράδειγμα:

“To the Supplier's knowledge no infringement exists.”

Οι συγκεκριμένες διατυπώσεις περιορίζουν την ευθύνη σε περιστατικά που γνώριζε ή όφειλε εύλογα να γνωρίζει το μέρος που παρέχει τη διαβεβαίωση.

Χωρίς τέτοιους περιορισμούς, η έκθεση μπορεί να είναι σημαντικά μεγαλύτερη.

Η Σχέση με τις Ρήτρες Αποζημίωσης (Indemnities)

Οι Δηλώσεις και Διαβεβαιώσεις δεν λειτουργούν μεμονωμένα.

Συνήθως ακολουθεί η εξής αλληλουχία:

Representations & Warranties

↓

Indemnities

↓

Limitation of Liability

Εάν μία διαβεβαίωση αποδειχθεί ανακριβής, ενεργοποιούνται οι μηχανισμοί αποζημίωσης και στη συνέχεια εξετάζεται αν εφαρμόζονται τα συμφωνημένα όρια ευθύνης.

Ownership Warranty:(Η Διαβεβαίωση Κυριότητας ή Δικαιώματος Διάθεσης)

Παράδειγμα:

The Supplier warrants that it owns or has all necessary rights, licences and permissions to provide the Services and Deliverables.

Ας υποθέσουμε ότι μία εταιρεία αναθέτει την ανάπτυξη μίας εφαρμογής. Μετά την ολοκλήρωση του έργου διαπιστώνεται ότι μέρος του κώδικα έχει ληφθεί από τρίτο προμηθευτή χωρίς την απαραίτητη άδεια ή ότι ο προγραμματιστής που συμμετείχε στο έργο δεν είχε μεταβιβάσει τα δικαιώματά του στον ανάδοχο.

Το πρόβλημα δεν αφορά πλέον τη λειτουργία του λογισμικού αλλά τη δυνατότητα νόμιμης χρήσης και εκμετάλλευσής του. Η συγκεκριμένη διαβεβαίωση προστατεύει τον πελάτη από τον κίνδυνο να αποκτήσει ένα προϊόν το οποίο ο προμηθευτής δεν είχε δικαίωμα να διαθέσει.

Performance Warranty:(Η Διαβεβαίωση Απόδοσης ή Λειτουργικότητας)

Παράδειγμα:

The Software shall perform substantially in accordance with the Specifications.

Πρόκειται για μία από τις πιο συχνές διαβεβαιώσεις στις συμβάσεις λογισμικού και τεχνολογίας.

Μέσω της συγκεκριμένης διαβεβαίωσης ο προμηθευτής αναλαμβάνει ότι το προϊόν ή η υπηρεσία θα λειτουργεί σύμφωνα με τις συμφωνημένες τεχνικές προδιαγραφές.

Η σημασία της είναι προφανής καθώς ο πελάτης δεν αγοράζει απλώς κώδικα ή υπηρεσίες, αγοράζει λειτουργικό αποτέλεσμα.

Συμπέρασμα

Οι Δηλώσεις και Διαβεβαιώσεις (Representations & Warranties) δεν αποτελούν σήμερα απλώς ένα τυποποιημένο κεφάλαιο που επαναλαμβάνεται μηχανικά από προηγούμενα πρότυπα συμβάσεων. Κάθε διαβεβαίωση σχετικά με την εξουσία σύναψης της σύμβασης, τη συμμόρφωση με το εφαρμοστέο δίκαιο, την κυριότητα δικαιωμάτων, τη μη προσβολή δικαιωμάτων τρίτων ή τη λειτουργικότητα ενός προϊόντος μεταφέρει έναν συγκεκριμένο επιχειρηματικό και νομικό κίνδυνο από το ένα μέρος στο άλλο.

Η διαπραγμάτευση των Δηλώσεων και Διαβεβαιώσεων δεν πρέπει να περιορίζεται στη διατύπωση της ίδιας της ρήτρας αφού εξίσου σημαντικά είναι το εύρος της διαβεβαίωσης, οι εξαιρέσεις της, η χρονική διάρκειά της, οι τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες παραπέμπει και η σύνδεσή της με τις Ρήτρες Αποζημίωσης (Indemnities) και τις Ρήτρες Περιορισμού Ευθύνης (Limitation of Liability).

References

Ελληνική Νομοθεσία

Αστικός Κώδικας:

Άρθρο 173 ΑΚ (Ερμηνεία δικαιοπραξιών)

Άρθρο 200 ΑΚ (Ερμηνεία σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη)

Άρθρο 281 ΑΚ (Καταχρηστική άσκηση δικαιώματος)

Άρθρο 288 ΑΚ (Εκπλήρωση κατά την καλή πίστη)

Άρθρο 330 ΑΚ (Ευθύνη οφειλέτη)

Άρθρο 332 ΑΚ (Συμφωνίες περιορισμού ευθύνης)

Άρθρο 361 ΑΚ (Αρχή της συμβατικής ελευθερίας)

Άρθρα 382 επ. ΑΚ (Αποζημίωση λόγω μη εκπλήρωσης)

Άρθρα 197-198 ΑΚ (Προσυμβατική ευθύνη)

Βιβλιογραφία Contract Drafting

Mark Anderson, *Drafting and Negotiating Commercial Contracts*, Bloomsbury Professional.

Tina L. Stark, *Drafting Contracts: How and Why Lawyers Do What They Do*, Aspen Publishing.

Disclaimer: This document is provided for informational and educational purposes only and does not constitute legal advice, legal opinion or professional recommendation.